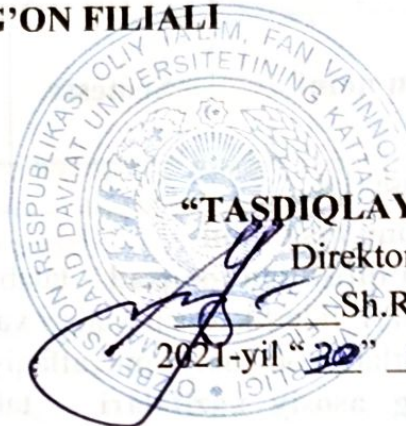

**O'ZBEKISTON RESPUBLIKASI
OLIV VA O'RTA MAXSUS TA'LIM VAZIRLIGI**

**SAMARQAND DAVLAT UNIVERSITETINING
KATTAQO'RG'ON FILIALI**

Ro'yxatga olindi
№ BB-60411300-.2.07

“TASDIQLAYMAN”

Direktor

Sh.R.Urakov

2021-yil “30” 08

**LIDERLIK
FAN DASTURI**

Bilim sohasi:	400 000	- Biznesni boshqarish va Huquq
Ta'lim sohasi:	410 000	- Biznes va Boshqaruv
Ta'lim yo'nalishlari:	60411300	- Biznesni boshqarish

Kattaqo'rg'on-2021

Fan/modul kodi TFT2005		O'quv yili 2023-2024	Semestr 7	ECTS – Kreditlar 5	
Fan/modul turi Majburiy		Ta'lim tili O'zbek		Haftadagi dars soatlari 4	
1.	Fan nomi	Semestr	Auditoriya mashg'ulotlari (soat)	Mustaqil ta'lim (soat)	Jami (soat)
	Liderlik	7	60	90	150

2. **I. Fanning mazmuni**
Fanni o'qitishdan maqsad – talabalarga boshqaruv jarayonlari, liderlik qonun – qoidalari, liderlik xususiyatlari va ularni amalda qo'llay olish, ishbilarmonlik qobiliyatlari, kompaniya muvaffaqiyatini belgilovchi vositalarini o'rgatadi.
Fanning asosiy vazifalari – talabalarga Butun dunyoda keng qamrovli ravishda rivojlanib borayotgan zamonaviy kompaniyalarda liderlikning o'rni uning maqsad vazifalari, ishlash uslubini hayotga tadbiq etish, boshqaruvchilik, atrofdagilarga ta'sir o'tkazish haqida bilimlar hosil qilish va ularning ushbu soha bo'yicha tajriba saviyalarini o'stirishdan iborat.

II. Asosiy nazariy qism (ma'ruza mashg'ulotlari)

II.I. Fan tarkibiga quyidagi mavzular kiradi:

1-mavzu. Transformatsion tashkilotlar: Nima uchun firmalar muvaffaqiyatsiz

Yangi strategiyalar. Sifatli dasturlar. Yangi ko'rishni blokirovka qilish uchun to'siqlarga ruxsat berish. Korporativ madaniyatda qat'iy o'zgarishlar. "Mijoz birinchi" strategiyasi. Tashkilotni o'zgartirish harakatlari va ularning oqibatlari uchun umumiy bo'lgan sakkizta xato.

2-mavzu. Muvaffaqiyatli transformatsiya va bu kuch uni boshqaradi

Sakkiz bosqichli o'zgarish jarayoni. Ketma-ketlikning ahamiyati. Loyihalar doirasidagi loyihalar. Menejment. Mag'rur menejerlar hozirgi ko'rsatkichlari va raqobatbardosh pozitsiyalari.

3-mavzu. Shoshilinchlik hissini o'rnatish

Kompensatsiya tizimlari. Majburiy missiya. Menejerlarni asosiy zaif tomonlarga ta'sir qilish. Inqirozlarning roli. O'rta va quyi darajadagi

menejerlarning roli. Insayder miyopi.

4-mavzu. Yo'naltiruvchi koalitsiyani yaratish

Izolyatsiya qilingan bosh direktor. O'zgarish bilan hamqadam bo'lish. Raqobat. Texnologik o'zgarishlar. Lavoziim kuchi. Koalitsiyalarni samarali boshqarish uchun to'rtta asosiy xususiyat.

5-mavzu. Vizyon va strategiyani ishlab chiqish

Avtoritar farmon va mikromanagement. Korporativ ekvivalenti. Noo'rin loyihalarni aniqlash va tugatish. Samarali ko'rishning tabiati. Samarali ko'rishning xususiyatlari.

6-mavzu. O'zgarish tuyulgan muloqot

Telekommunikatsiya biznesi. Ko'rishning samarali aloqasining asosiy elementlari. Ko'rinadigan nomuvofiqliklarni tushuntirish. Tinglang va tinglang.

7-mavzu. Xodimlarini kuchaytirishga asoslangan harakat

Odamlarga o'zgarishlarni kuchaytirish. Xodimlarga oqilona tasavvurni yetkazing. Axborot va kadrlar tizimlarini vizyonga moslashtirish.

8-mavzu. Qisqa muddatli g'alabalarni yaratish

Transformatsiya jarayoni. Moliyaviy natijalar. Qisqa muddatli g'alabalarning foydaliligi. Qisqa muddatli g'alabalarning biznesni o'zgartirishga ta'siri. Qisqa muddatli g'alabalarning roli. Siniklar va o'z-o'ziga xizmat qiluvchi rezistorlar.

9-mavzu. Daromadlarni birlashtirish va ishlab chiqarish Ko'proq O'zgarish

O'zaro bog'liqlik muammosi. Sekin va chiziqli mahsulotni ishlab chiqarish jarayoni. Keraksiz o'zaro bog'liqlikni bartaraf etish. Muvaffaqiyatli, katta o'zgarish harakatlarida 7-bosqich.

10-mavzu. Yangi yondashuvlarni bog'lash. Madaniyat

Transformatsiya dasturi. Xulq-atvor normalari. Korporativ madaniyatning tarkibiy qismlari. Asosiy kontseptsiyasi. Madaniyatdagi langar o'zgarishi.

11-mavzu. Yangi yondashuvlarni bog'lash. Madaniyat

Transformatsiya dasturi. Xulq-atvor normalari. Korporativ madaniyatning tarkibiy qismlari. Asosiy kontseptsiyasi. Madaniyatdagi langar o'zgarishi

12-mavzu. Kelajakni tashkil etish

Doimiy Shoshilinchlik hissi. Moliyaviy buxgalteriya ma'lumotlari. Yetakchilik salohiyati. Keng Asoslangan vakolatlar. Xodimlarni kuchaytirish uchun yetakchilikni rivojlantirish.

13-mavzu. Kelajakni tashkil etish

Tashkiliy atributlar. Moslashuvchan korporativ madaniyat. Real inson ehtiyojlari. O'zgarish sur'ati. Adaptiv madaniyat. Eski modelga birlashtirilgan menejerlar

14-mavzu. Yetakchilik va umrbod o'rganish

Yetakchilik qobiliyatlari. Yigirma birinchi asr ijrochisining prototipi. Murakkab o'sish kuchi. Umrbod o'quvchining odatlari. Umrbod o'rganishni qo'llab-quvvatlaydigan aqliy odatlar.

15-mavzu. Yetakchilik va umrbod o'rganish.

Halol mulohaza yuritish. O'tmishni qamrab olish strategiyasi. Yetakchilik qobiliyatlarini rivojlantirish. Hayotiy ta'lim, yetakchilik qobiliyatlari va kelajakda muvaffaqiyatga erishish qobiliyatining o'zaro bog'liqligi.

III. Amaliy mashg'ulotlar bo'yicha ko'rsatma va tavsiyalar.

- Amaliy mashg'ulotlar uchun quyidagi mavzular tavsiya etiladi:
1. Transformatsion tashkilotlar: Nima uchun firmalar muvaffaqiyatsiz
 2. Muvaffaqiyatli transformatsiya va bu kuch uni boshqaradi
 3. Shoshilinchlik hissinin o'rnatish
 4. Yo'naltiruvchi koalitsiyani yaratish
 5. Vizyon va strategiyani ishlab chiqish
 6. O'zgarish tuyulgan muloqot

7. Xodimlarini kuchaytirishga asoslangan harakat
8. Qisqa muddatli g'alabalarni yaratish
9. Daromadlarni birlashtirish va ishlab chiqarish ko'proq O'zgarishi
10. Yangi yondashuvlarni bog'lash. Madaniyat
11. Yangi yondashuvlarni bog'lash. Madaniyat
12. Kelajakni tashkil etish
13. Kelajakni tashkil etish
14. Yetakchilik va umrbod o'rganish
15. Yetakchilik va umrbod o'rganish

IV. Mustaqil ta'lim va mustaqil ishlar

1. Tashkilotni o'zgartirish harakatlari va ularning oqibatlar uchun umumiy bo'lgan sakkizta xato
2. Liderlik tushunchasi va uning mazmun mohiyati
3. Liderlikning o'ziga xos xususiyatlari
4. Menejment va yetakchilik
5. Korxona muvaffaqiyatiga ta'sir etuvchi omillar
6. Menejerlik faoliyati va uning maqsad vazifalari
7. Byurokratik madaniyatlar
8. Vizyonlar va strategiyalar
9. Liderlik faoliyatida xotirjamlikni ahamiyati
10. Shoshilinchlik darajasini oshirish usullari
11. O'rta va quyi darajadagi menejerlarning roli
12. Koalitsiyalarni samarali boshqarish uchun asosiy xususiyatlar
13. Ishonch va umumiy maqsadga asoslangan samarali jamoani shakllantirish jarayonlari
14. O'zgarishlarni amalga oshiradigan koalitsiya qurish
15. Etakchilik va boshqaruv qobiliyatlari

16. Ehtiyojkorlik bilan rejalashtirilgan o'qitish tadbirlari

17. Samarali ko'rishning xususiyatlari

18. Vizionni yaratish

19. Vizionni yaratish jarayonining qiyinligi sabablari

20. Ko'rishning samarali aqlasining asosiy elementlari

21. Oddiy va a'g'irliklar-ta'g'irlik mulog'atining vazifasi

22. Liderlikda rufqning ahamiyati

23. Ekologik o'zgarish tashkiliy o'zgarishlar ta'siri

24. Imkoniyatlarni kengaytirish uchun to'siqlar

25. Transformatsiya jarayonining bosqichlari

26. Tizimlarni Viziyonga moslashtirish

27. Qiziq superqayzerlar bilan muomala

28. Qisqa muddali g'alabalar

29. Yarakchilik, menejment, qisqa muddali natijalar va muvaffaqiyatli o'zgarishlarning o'zaro bog'liqligi

30. Turli xil o'zaro bog'liqlik tizimlarida o'zgarishlarni yaratish

31. Muvaffaqiyatli, katta o'zgarish harakatlari 7-bosqich

32. Madaniyat tushunchasi

33. Liderning etikasi

34. Korporativ madaniyatning tarkibiy qismlari

35. Kelajakni tashkil etish

3. **V. Fan o'qitilishining natijalari (shakllanadigan kompetensiyalar)**

Fanni o'zlashtirish natijasida talaba:

- talabalarni boshqaruv jarayonlari, unda qo'llanadigan usullari va ularning o'ziga mos xususiyatlarini o'rganishdan iboratdir.;
- liderlik va uning iqtisodiyotdagi o'rni haqidagi bilim va ko'nikmalarga ega bo'lishni buni amaliyotda qo'llash uchun amaliy bilimlarni o'rganishdan iborat.

4. **VI. Ta'lim texnologiyalari va metodlari:**

- ma'ruzalar;
- interfaol keys-stadilar, testlar;
- elektron va tarqatma materiallar

5.	VII. Kreditni olish uchun talablar: Fanga oid nazariy va uslubiy tushunchalarni to'liq o'zlashtirish, tahlil natijalarini to'g'ri aks ettira olish, o'rganilayotgan iqtisodiy qarashlar va fikrlar haqida mustaqil mushohada yuritish va joriy, oraliq nazorat shakllarida berilgan vazifa topshiriqlarni bajarish, yakuniy nazorat ishini topshirish
6.	Fan/modul uchun mas'ullar: O.N.Xaitov – SamDUKF, “Raqamli texnologiya va iqtisodiyot” kafedrası o'qituvchisi
7.	Taqrizchilar: Murodov A – SamDU, “Tarmoqlar iqtisodiyoti” kafedrası dotsenti, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (tashqi) Daliyev Sh.K – SamDUKF, “Raqamli texnologiyalar va iqtisodiyot” kafedrası mudiri.

Asosiy adabiyotlar

1.	Jon P Kotter. Liderning o'zgarishi. Boston, Massachusets 2012. 166b.
2.	Shavkat Razzoqov. Rahbarlik san'ati. Toshkent 120 b.
3.	Piter G. Northouse. G'arbiy Michigan universiteti. 2015y. Yetakchilik. 889b

Tavsiya qilinadigan qo'shimcha adabiyotlar

1.	O'zbekiston Respublikasi Prezidentining 2022 – yil 28 – yanvar “2022 – 2026” yillarga mo'ljallangan Yangi O'zbekistonning Taraqqiyot strategiyasi to'g'risida” gi , PF – 60 – sonly Farmoni
2.	Mirziyoyev Sh .M Erkin va farovon, demokratik O'zbekiston davlatini birgalikda barpo etamiz. O'zbekiston Respublikasi Prezidenti lavozimiga kirishish tantanali marosimga bag'ishlangan Oliy Majlis palatalarining qo'shma majlisidagi nutqi. – Toshkent: O'zbekiston 2016 . 56b.
3.	O'zbekiston Respublikasining Mehnat kodeksi. – T.:“Adolat”, 2023. – 488 b..
4.	Mirziyoyev Sh. M Buyuk kelajagimizni mard va olijanob xalqimiz bilan birga quramiz. “O'zbekiston” NMIU, 2017. – 485b
5.	James Kouzes, Barry Posner. “The leadership challenge” 382b.
6.	B.Z Posner, “ A Longitudinal Study Examining Changes in Students' lideadership behavior” 2009. 551-563

7.	Fan dasturi Samarqand davlat universiteti Kattaqo'rg'on filiali Kengashning 2021-yil 28-avgustdagi 1-son bayonnomasi bilan ma'qullangan.
----	--

Dastur mualliflari:	O.N.Xaitov
E-mail:	<u>oxunjonxaitov1995@gmail.com</u>
Tashkilot:	Samarqand davlat universiteti Kattaqo'rg'on filiali, Aniq va tabiiy fanlar fakulteti, Raqamli texnologiyalar va iqtisodiyot kafedrası